

UDVARHELYI HIRADÓ

UDVARHELYVÁRMEGYE FÜGGETLEN POLITIKAI LAPJA

Az »Udvarhelyvármegyei Gazdasági Egylet« hivatalos közlönye.
Előfizetési ára: Egész évre 10 K. Negyedévre 2-50 K. Tanítókknak, jegyzőknek 8 K.
Egy szám ára 20 fillér.

Az »Udvarhelyvármegyei Jegyzői Egylet« hivatalos közlönye.
Szerkesztőség és kiadóhivatal Kossuth-utca 14 sz. — Megjelenik minden vasárnap
Nyilvánt. soronként 80 fillér.

Diadalmas előnyomulás.

Egy egész hét minden egyes napján jutott az örömből. A táviró drótfája nap-nap után kedvező eredményekről számolt be. Északon diadalmas csapataink maguk előtt kergetik a muszkát, s ami aggodalmat tápláltunk másik szövetségünk: a talián irányában, az is engedett feszültségéből.

Annyi stratégiát és taktikát, ha elébből nem, hát e háborúból tud az ember, hogy a térképről leolvashassa a mostani áttörés vagy visszavetés várható következtetését. De nagyképűség volna ilyesmivel elébe vágni a szakértőknek — sőt a szakértőknek is vigyázniok kell, hogy a páholyból néző nem szimpatikus figurájában ne álljanak a katonák előtt, kik vérrel és felelőséggel dolgoznak s ha szerencsések rácsáfoltatnak a papírszlopokra, ha pedig nincs szerencséjük — mert ez a véletlen is előfordulhat — a hadiszerencse forgandósága czáfol rá jó számdekukra, nagy tervükre s dicső önfeláldozásukra. Ilyenkor legjobb becsületesen egynek lenni a milliók között — közönségnek lenni a tanítás s a jobban tudás minden pretenziója nélkül, — átengedni magukat érzésüknek és ösztönüknek, mely mindig jobban tudja, mert nyilván többfelől veszi rejtett értesüléseit, hogy mikor örülhet s mikor szorongjon, mint eszünk, mely tudatlan áll olyasmik előtt, amikről lehetetlen minden adattal rendelkeznie. A háborút úgy nézi az ember mint a gazda az időjárását. Várja, lesi, érzi s nem avatkozhatik bele.

A mostan elért győzelemnek tehát annyiszor többet kell jelentenie, mint a kraszniki jelentett volt, amennyiszor ma már a levegő is okosabb és óvatosabb, mint akkor az emberek voltak. Valahogy nagyon kiméruültnek kell lennie az oroszoknak, hogy ugyanolyan egy pontra vetett tűzértségi, majd gyalogos homloktámadás, aminő a háboru során bizonyára már nem egy érte és valamennyi batástalan, most ily roppant hatással lökte vissza érczfalát, akkor szinte álom elgondolni, hogy mit lehet most továbbra józanul és óvatosan is valóságot várni.

Kétségtelen, hogy a szövetségünknek akárkivel akármi baja van is, mégis az orosz a fő, a sarkalatos ellenség, aminthogy az orosz a sarkalatos veszedelem is az egész világ békességére és fejlődésére nézve, ha most meggyengíteni, ha most megtörni, ha terjeszkedésében most utját állani nem sikerül. Amily igaz, hogy e mostani háborunak főbűnése az angol, annyira még igazabb, hogy az egész pokoli számítás magjává az orosz terjeszkedést, az orosz erőszakot, az

orosz becsvágyat tette s hogy enélkül éppúgy nem lehetne bűnése a háborunak, mint ahogy a gyújtogató csóva és petroleum nélkül nem lehetne az. Állandó vízdagadás, mely egyre fenyeget, hogy vagy maga töri át a gátat, vagy más valaki vonhatja fel zsilipeit, hogy elöntse vele a világot: ez az orosz. Ha ezt az árt másfelé lehet terelni s most igazán ez történt vele: akkor nemcsak e háboru van megnyerve, hanem az egész világtörténelem másfelé terelődik.

Nem nehéz meglátni, hogy még e háboru során és ez alatt is a hangulatok, a lehetőségek, a konjunkturák váltakozása egy-szint történik az orosz hadiszerencse emelkedésével vagy süllyedésével. A neutrálisok kérdése nem nehezdedik állandó gond gyanánt e gondoktól terhes világviaskodásra, ha nem az orosz volna az, ki legközepe áll. Vajjon a Balkán az a probléma volna-e, amilyen gyanánt keseríti a békét és mérgekesíti a háborút, ha nem az orosz volna az, ki ott lenni a kártyákat keveri?

Ha az orosz beavatkozás szűkölve vonul vissza, azonnal megegyeszerősödnek mind a

világközi helyzetek, mind az európai bonyodalmak. Ha az oroszot megvertük, felszabadul a kezünk minden továbbiakra — arra is, hogy másutt végezzünk, arra is, hogy kardunkra csapjunk, ha másfelől kelne ellenünk kihívás.

Ez a háboru orosz háboru — a mi számunkra is, a török számára is, de még a német számára is. Egészen másképp lélegzünk, mióta hosszú idő után újra, a német gyors léptekkel terjeszkedik: most a kurlandi földön, mi pedig úgy kergetjük magunk előtt az oroszot, mint a fényes, de oly hamar beborult kraszniki napokban. Ez a borulat kegyetlen iskola volt — egy világtörténelem volt, amire megtanított bennünket s ha most, e tanulság után, megint tudunk olyan hatalmasat vágni, mint első napokban s nem tudunk, legokultabb óvatossággal sem, nem örülni és nem remélni úgy mint az első tapasztalatlan napokban: ennek kell okának lenni, ha eszünk pontosan meghatározni nem is tudja.

Ugy érezzük, hogy most csak jó következtethet.

A hadikölcsön és a takarékpénztári betétek.

A most kibocsátásra kerülő hadikölcsönnél — éppúgy, mint az elsőnél — a pénzügyi kormány a legnagyobb súlyt arra helyezi, hogy a jegyzés céljaira első sorban a gyümölcsözetlenül heverő tőkék mozgósításának. E holt tőkék ekként a közgazdasági élet csatornáiban visszavezetve, életrekelnek és egyaránt megbecsülhetetlen szolgálatot tesznek nemzetünk élet-halál harcának győzelmes befejeztetése és jövő pénzügyi politikának új alapra helyezése érdekében. Egyben azonban a busás kamatgyűjtés által nagy és biztos hasznót juttatnak széles néprétegek heverő tőkéinek.

De kétségtelen, hogy a teaurált pénzügyeszek mellett a közönség a takarékpénztári betéteket is igyekezni fog a szembeszökően kedvező feltételek mellett kibocsátásra kerülő kölcsön jegyzésére igénybe venni.

Az augusztus 1. után elhelyezett s így moratorium alá nem eső betétek a felmondási idők betartásával erre természetesen igénybe vehetők.

Ami azonban az augusztus 1. előtt elhelyezett s így moratorium alá eső betéteket illeti, az új hadikölcsön kibocsátásánál a pénzügyi kormány kifejezetten gondoskodni kíván arról, hogy az előnyös feltételű hadikölcsönre jegyezni óhajtó betevő és a kisebb betétekkel rendelkező a kevésbé mobilis, a betétekre ráutalt pénzügyeszek érdekei között összehatókozás ne támadjon. Ezt a célt szolgálja a második hadikölcsön kibocsátásánál tervbe vett a korlátozás, hogy a betétüllettel foglalkozó intézeteknél s más ily czégeknek az 1914. évi augusztus hó 1. előtti betéti könyvre, vagy folyószámára elhelyezett, egyébként moratorium alá eső betétek a kibocsátandó hadikölcsön-

kötvényekre történő befizetések céljaira a két kölcsönre együttesen csupán a jegyzés idejében fenálló összegek 25%-a, de legfeljebb a betét tulajdonosa által jegyzett összeg 25%-a erejéig vehetők igénybe. Tehát a pénzintézetek — az e rendelkezés által nem érintett felmondási határidők figyelembevételével mellett — a betéteket csupán a jelzett mértékig tartoznak a jegyzés céljaira a betevőknek rendelkezésére bocsátani. Viszont a betevő a moratorium alá eső betétiének 25%-a erejéig igénybevehető részét csak az esetben fordíthatja a jegyzésre, ha annak négyszeres összegét jegyzi, illetve, ha a jegyzésre szánt betéti rész megfelelő kiegészítéséhez szükséges összeget — tehát a jegyzésre szánt betéti rész háromszorosa — egyébként rendelkezésére áll.

A hadikölcsön kötvényei kedvezményes kamattal mellett névértékük 75%-a erejéig lombardírozhatók lesznek, aminél fogva a jegyezni óhajtó betevőknek módjukban lesz a jegyzésre szánt betéti összeg kiegészítéséhez szükséges összeget — amennyiben ez kézpénzben egyelőre rendelkezésükre nem áll — lombardírozás után beszerezni s az így beszerezett összeget, a lombardkölcsön fokozatos törlesztése útján, hosszabb idő alatt, fokozatosan kifizetni.

Erre a célra idővel, amint a betétek a moratorium alól felszabadulnak, természetesen a betétek felszabaduló része is felhasználható lesz.

Az aláírási felhívás tartalmazza még azt a rendelkezést is, hogy azok, akik a feljegyzésre ilyen, egyébként moratorium alá eső betéteket kívánják igénybevenni, annál az intézetnél vagy czégnél, illetve annak az intézetnek, vagy czégnek közvetítésével tartoznak jegyezni, amelynél az igénybeveendő betét el van helyezve. Ez a rendelkezés is megkönnyíti a pénzintézetek helyzetét.

A főmegeszen és országázerzte mindenütt alá-

írásai helyekül jelentkező pénzügyintézeteknek hatalmas hálózata a maga egészében hazafias lelkesedéssel állott az első hadikölcsön nagy nemzeti fontosságú ügyének szolgálatába és a hadikölcsön sikeréhez fűződő egyetemes nagy érdeket teljesen átélve, saját érdekeik háttérbe szorításával munkódtak közre abban, hogy az első hadikölcsön jegyzésébe minél szélesebb rétegek és minél nagyobb tőkék vonassanak be.

A pénzügyintézetek e magatartásának lehetősége a legszebb világot vetette pénzügyintézeteink szolid megalapozottságára és őket közgazdasági hivatásuk magaslatán álló tényezőkné mutatta be. A multnak ez a tapasztala és az új kölcsön kibocsátásához a takarékpénztári betétek kellő védelmére törvénnyel intézkedések, nemkülönben a pénzpiacnak jelenlegi kedvező helyzete jogosan tesz ki azt a várakozást, hogy pénzügyintézeti szervezetünk a maga országos hálózatát ezuttal is hazafias lelkesedéssel fogja a hadikölcsön ügyének szolgálatába állítani és teljes odaadással, a nélkülözhetetlen tökéletes rendelkezésére bocsátásával fogja előmozdítani gazdasági erőfeszítésünk minél teljesebb sikerét.

Románia akcióba lépése.

— Carp Péter Románia helyzetéről. —

Brassó, május 12.

A „Moldva“ legutóbbi száma nyilvánvalóan magának Carp Péternek a tollából nagyjáradékú cikket közöl Románia akcióbalépésének feltevéseiről.

A cikkíró megállapítja, hogy egy, az Osztrák-magyar monarchiával való háború esetén Románia ugye szólna teljesen el volna vágyva a világtól, mert az ezen esetben nyomban agresszive fellépő Bulgárián át nem kaphatná meg többé a Szaloniki-be érkezett szükségleteit, nem is szólva az osztrák-magyar csapatoknak esetleges Nisén át, avagy a Dunán keresztül megtörténhető inváziójáról, ami Romániára valószínűleg katasztrófa volna.

Békeidőben is csak Ausztria-Magyarországtól kaphatunk municiót, mennyivel kevésbé számíthatunk most Oroszországra, amelynek magának sincs elegendő lőszer.

Egy Németországgal való együttthaladás esetén — írja tovább a „Moldva“ cikkírója — 800 000 főből álló kitűnően felszerelt hadsereget dobhatnánk Galiciába anélkül, hogy a kiütéses tifusz veszélyének tennénk ki katonáinkat. Ez esetben számíthatnánk Bulgáriának velünk való együttműködésére is, avagy a legrosszabb esetben is irántunk való jóindulatú semlegeségére.

Ha a stratégiai helyzetet hideg szemekkel megvizsgáljuk, megállapíthatjuk, hogy a mi magatartásunk nagyban hozzájárulna a döntéshez és éppen ezért beavatkozásunkat drágán megfizethetnénk.

Ami nyilvánosságunk azért ámtította el magát Erdély elfoglalásának gondolatától, mert azt hitte, hogy Oroszország legyőzhetetlen.

A letelt kilenc hónap azonban megmutatta ennek az ellenkezőjét. Oroszország egyik vereséget a másik után szenvedte. Hidenburg stratégiája kimerülté tette az oroszokat és hadseregük szárnyai most komoly veszélyben forognak.

Mi csak akkor mehetnénk Oroszországgal, ha biztosak lehetnénk a győzelmében. Ez esetben azonban Oroszország nem tartana igényt segítségünkre. Ha most, amikor elérkezett a pillanat, akcióba lépünk, ami nagyban hozzájárulna a központi hatalmak győzelméhez igényt tarthatnánk az elismerésére. Ebben a pillanatban Németországnak és szövetséges társának a legtöbb kilátása van a döntő sikerre.

Új kétkoronás bankjegyek. Bécsből jelentik: Az Osztrák és Magyar Bank új kétkoronás bankjegyeket fog kibocsátani. A múlt év augusztusában, az aprópénz-hiány idején kibocsátott kétkoronásokat ugyanis ismétolten hamisították,

gy hogy tanácsosnak látszott új kétkoronás bankjegyet készíteni, a mely kiválóan művészi kivitelű lesz.

Termés kilátásaink.

Gazdasági felügyelőségünk Udvarhelymegye most havi gazdasági mozzanatairól a következőkben számol be:

— Április havában, különösen annak első részében hűvös, később meleg száraz időjárásunk volt, melyet a hónap vége felé hűvösebb szeles idő váltott fel. A hónap végén gyengébb fagy volt, mely a korán gyümölcsösökben részleges gyöngébb károkat okozott.

A tavaszi munkálatok árpa, zabvetése burgonya ültetése a hónap végéig legnagyobb részt befejeztetett, a tengeri vetés szintén.

Az őszi buza és rozsvetések elég jók, azonban a száraz és hideg szelek sokhelyen megrit-

kitették különben is úgy az ősziék mind a tavasziak, hogy kellőképpen sikerüljenek, a májusi melegeket nagyon kívánják.

Takarmánykorpáról és denaturált nyerszúrkor takarmányról utalványt nem állítottunk ki.

A miniszteri kirendeltség által engedélyezett vetőmagvak nagyobb részére, habár egy kissé későn megérkezett; legnagyobb része kilelt osztva.

A vármegyei gazdasági bizottság által megrendelt vető- és kapáló gépekből eddig 12 községben 26 vető és 13 kapáló gép adatott ki 30% kedvezménnyel.

M. kir. földmívelésügyi miniszter rendelkezésével tenyészbikák és kanok beszerzésére 10000 korona, továbbá a tenyészbikák gondozóinak jutalmazására 300 koronát engedélyezett.

A miniszteri kirendeltség székelybentelneivel fedeztetési állomás, továbbá a parajdi fedeztetési állomások részére 400, illetve 200 korona segélyt, továbbá a vármegyei gazdasági egyesületnek a szűzgulya múlt évi kiadásainak részbeni fedezésére 500 korona segélyt engedélyezett.

József főherceg és a 82-ös káplár.

A 82-ös katonák hírnévre tettek szert, mert a róluk keringő mondákat igaz becsülettel valóra váltották. A háború első percétől kezdve a csatáiról mindig azon a pontjára voltak vezényelve, hol a legkiválóbb katonai erényekre, a legénység önbizalmára, szilajságára, értelmére, a tisztjeik bátorságára, ellenállhatatlan rohanásaira, haálmegevetésükre igen igen szükség volt. Ismételten büszke öntudattal vettünk hírt a mi 82-ösainkről, melynek kiválóságát, harccképeességét, kitartását, erejét, példadai erényeit nagy Vilmos császár csakugy elismerte, amint hogy hadvezetői székünk is minden alkalommal méltányolta.

Bizonysára a székely katonák ezen jó hírnevüknek köszönhetik azt a megtiszteltetést is, melyben a mi forrása szeretet József főhercegnak részéről őket érte.

Márcziusban történt. A Kárpátok jégpáncsálja engedni kezdett, s a természet nedveinek keringésével, az ébredő florával együtt az emberek küzdelme is újult erőre kapott. Az ellenség kifejezette minden erejét s a vad hordák rettenetes erővel vetették magukat a mi bárczes Kárpátjainknak. Ennek tudatában mi is kifejeztünk mindent, a mit készség, tudás, számitás, vitézség és önfeláldozás kifejezhet. Megcsapott mindnyájunkat a döntés közelségének lázas érzése. Frontunkon új erőitéseket eszközölték. Csapatok indultak az ország minden részéből nap-nap után. A küzdelem bár az egész fronton folyt, de a moszkvita had leghevesebben a Kárpátokban támadott azzal a szándékkal, hogy vad hordái beözönljenek Magyarországra.

Márczius 15-én indult el tőlünk is egy menetzászlóalj L. kapitány vezetésével. Utközben érte a marsot az a megtiszteltetés, hogy József főherceg parancsára eredeti utirányától eltérve, szintén a Kárpátokba rendeltetett.

Ezzel a marssal ment immár másodszer a frontra Siklódi Sándor káplár is, ki annak idején augusztusban az ezreddel egyszerre ment ki először a háborúba s mellé a kis ezüst vitézségi éremmel a télen került betegre haza. Ez a Siklódi Sándor a napokban újra hazakerült, ám mellét most a nagy ezüst vitézségi érem is díszíti, melyért a hős székely fia nagy árat fizetett: balszemét adta oda...

Siklódi Sándor jóképű, szelid lelkű 29—30 éves székely, kivánságunkra röviden összefoglalva így mondotta el történetét:

— Felséges urunk, József főherceg parancsára mentünk a Kárpátokba. Amikor vonatunk megállott még négy napot marsoltunk. Két zászlóval és haugos ének szóval érkezettünk meg a fenséges ur elé, ki jó ebédrel vendéglét meg, hozzánk jött, lelkes szavazatot tartott s azt mondta, hogy hallotta, hogy mi vitézek vagyunk s hogy

ilyen emberekre van szükség. Beosztottak a 61-esek közé, s nyomban a lövészárkokhoz vezényeltek. Reggelre érkezünk oda, s nyomban állást is foglaltunk Pusztaháza előtt. Ebben az állásunkban tizenhatszáz támadást intéztek ellenünk az oroszok, melyeket mind visszavertünk. Husvét napján a kapitány parancsot kapott, hogy vissza kell húzódnunk, mit nem értettünk meg akkor, hogy miért? Századonként 24 ember maradt vissza, az önként jelentkező altisztnak vezetésével, akik között én is ott voltam. Azt a parancsot kaptuk éjjelkor, hogy a szembelévő és támadó ellenséget reggelig tartuk vissza, hogy csapatunk nyugodtan vonulhasson vissza. A hogy visszamaradtunk tüzeket tettünk és szárvéket adtunk le, hogy az ellenség gondolja hogy az egész csapattal áll szemben. Eközben jobb szárnyunkon az ellenség észrevétlenül előrenyomult, s egyszer csak azt vettem észre, hogy a hátunk mögött már ássák is a fedezéket. E már nagy baj volt; elől is, hátul ellenség. Nem volt mit csinálni, összegyűjtöttem az embereket s átvágtuk magunkat rajtuk. Egynehányat leszurtunk, s hármat magunk előtt elhajtottunk. Estére Köves községnél voltunk, hol csapatunkat beértük. Ejj! hogy megörvendett L. kapitány nekünk. — Bizony ímam, nem hittem hogy viszont látlak, mondotta. Derékül cselekedtéi s ezért kitüntetésben lesz részed.

Vasárnap délután három német tiszt érkezett hozzánk, s megtudtuk, hogy a németek már két oldalt felvonultak, csak azt kell megtudni, hogy támad-e az orosz az éjjel. Felderítő patrullát kellett kiküldeni, melynek vezetésére vállalkoztam. Tizenkettő magammal az éjjel megállapítottuk, hogy az orosz hálózat fon, nem fog támadni, de akkor elhatároztam, hogy ide visszajövök a feld-vakhéjukat elfogni. El is mentünk másnap kilenczen. Embereimet felosztottam, s láttam, hogy jól alakul a dolog. A muszkák a két szélső emborunk után vetették magukat, s így már nyugodtan lőhetük őket oldalból. Egy nagy bükfa mellől lőttem rájuk, de mikor a másodikat akartam volna leszedni, egy nagy csattanást hallottam, egy nagy villanást láttam, s hanyat estem. Jobb szememmel láttam, hogy a halból vér ömlik ki. Embereim felszedtek a bár küldtem őket a muszkák után, nem hagytak el. Kendőt tettek a szememre s visszavezettek a kapitány ur elé. Jelentettem neki:

— Kapitány urnak aláson jelentem, egyik szemem elment szabadságra. — De megsajnál erre az a jó kapitány ur — kit az isten megáldjon, — engemet, s intézkedett, hogy a kötöző helyre vigyenek. Kelce nevű községbe szállítottak s egy barákába fektettek.

21-én este bejött hozzánk a fenséges ur, hogy a maródiakat megvizsgálja. A hogyan elébe állot-

am, a fenség mindjárt meglátta a vitézségi érmet a mellemen.

— Hol szerezted azt fiam? — kérdezte.

— Szeptemberben kaptam Galiciában fenséges uram, mondtam, de most megkapom a nagy érmet is.

A fenséges ur azt válaszolta, hogy azt mindjárt meglátjuk, s bizonyára telephonom utána kérdezett a dolognak, mert kis idő multával már jött is vissza s messziről kiáltott felém:

— Keljél fel fiam, hogy tűzzem fel a nagy vitézségi érmet a melledre!

Boldogan állottam a jóságos arcú fenség elé, ki a nagy katonai urak jelenlétében feltűzte az érmet s aztán kezet fogott velem. Kérdésére elmondottam, hogy Gyergyóditron lakom, feleségem, kis lányom van, s bár egy kis földem van is, napszámoságból tartom fenn magam.

— Ne busulj fiam, mondotta, majd gondoskodom én rólad. Megparancsolta, hogy másnap reggel Budapestre utazom s Grosz Emil méltóságához megyek, kinek egy levelet is átadok.

Az atyai jóságú felség a következő levelet írta Grosz Emil tanár urnak:

— Ezen levél átadja egy rettenhetetlen hős katonám *Siklódi Sándor* képfár a 82 ik ezredben, ki a mai napon bal szemén sérült meg egy orosz golyó által. Mint kiválóan megbízható ritka vitézségű fiut igen nagyra becsülöm és felgyógyulása nagyon szívesem fogom. Ennél fogva nagyon szépen kérem őt szíves gondozása alá venni méltóasszék és adja őt nekem épen vissza, hazánkban nagy szüksége van ilyen derék katonákra. Egyszermind kérem, méltóasszék engem értesíteni mielőtt elhagyná a klinikát, hogy miként gyógyult. Nagy ügyünk most már jól áll hála az Istennek. Az óriás tulerő megtörött a mi csapataink bámulatos emberfölötti ellentállásán. Lehet, hogy még igen nagy küzdelmeink lesznek, de úgy érzem, hogy már részünkre dönt kedvezően az Isten!

— A kórházban meglátogatott, folytatta, a Fenséges aszszony is, s állapotomat a Fenség parancsához hiven megírtam a harctérre, melyre következő levelet kaptam:

Vitéz fiam! Megkaptam soraidat és köszönöm azokat. Sajnálattal értesültem arról, hogy ki kellett venni bal szemedet. Ennek révén a törvény szerint nem vagy többé köteles a harczoló csapatokhoz bevonulni, legfőbb a harczvonal mögött kisebb szolgálatra. Ennél fogva azt kérdem most Tőled, nem-e akarsz belépni erdészeti személyzetembe? A részleteket Libits méltóság megbeszéli majd veled, ki legközelebb föl fog keresni Téged a Klinikán. Kis-Tapolcsány az én legkedvencebb tartózkodási helyem, hol szabad napjaimat töltöm, oda tennélek és ott megtanulnád erdészeti teendőidet és jómagaviseletened — a miről meg vagyok szentül győződve — elő fogsz lépni. Ha azonban okvetlen be akarsz vonulni a katonasághoz, úgy jöjj, ha felgyógyultál, ide és a törzsszázadhoz itt a hadtestparancsnokságnál osztonáljak be. En az előbbi, az erdészeti ajánlom jobban. Válaszodat várva, üdvözöl Téged vitéz fiam igaz jóakaró József főherczeg.

— Most már jobban vagyok, — végezto Siklódi Sándor; — igaz az egyik szemem oda van, de a Fenséges ur jósága mindent pótol. Most itten azért vagyok, hogy kiszuperáljanak, s aztán megyek, elfoglalom a jóságos lelkű Fenség által ígért állást. Még csak kérem a tekintetes urat, írja ki az újságba, hogy hálásan köszönöm Grosz Emil tanár ur óméltóságának jóságát, mellyel irányomban volt és hálásan köszönöm L. kapitány urnak is bizalmát, melyért az Isten őtet áldja meg. A sebetem nem voltam kiváncsi megszerezni, de büszkén viselem, mert hazámért kaptam, s csak annyit mondok bajtársaimnak, hogy legyenek bátrak, szóltanul szenvedjünk a hazáért, királyért . . .

A hadbavonultak gyermekei. A megyei árvaszék a közig. bizottságnak beszámolt arról, miszerint a beérkezett jelentésekből megállapítást nyert, hogy a megyéből bevonult 2449 családapa után 5555 kiskorú gyermek maradt. A bevonult családapák közül elhalt 53, eltűnt 41, fogságba esett 34.

A füsttelen nap eredménye.

Székelyudvarhely városban május két első napján tartott füsttelen nap a hozzáfűzött szép eredménnyel zárult. A gyűjtések eredményét részben már ismertetők az urn, hogy 308:27 K gyűlt be. Ezen eszmólamás után újabban még beérkezett:

Dr. Válcensik Ferencz és Szakáta Zoltánné által 164 74 K; Koncz Mariska és Mezay Nolliko által 92 K, felülízetésekben 45:34 K, összesen 256:74 K.

A füsttelen nap eredményeképpen *Szó Domokos* h. polgármester 564 74 K-t küldött be az Augusztai-bizottsághoz a háboru rokkantjai javára.

Höfer jelentése.

(Budapest, máj. 14. Hivatalos.) Ellenség visszavonulása Orosz-Lengyelországban tovább tart és az eddigi Pilica srczovnal szakaszára is kiterjed. Woysch és Dankl parancsnoksága alatt álló szövetséges seregek Piotrowtól keletre egészen Felsővisztuláig üldözik visszavonuló ellenséget. Szövetséges csapatok megvetették lábukat Kielczétől északra fekvő hegyvidéken. Közép-Galiciában oroszok József Ferdinánd főherczeg serege elől Sanon át vonulnak vissza. Boroewics és Bohm-Ermoli hadseregei elől Domromil és Stari-Sambor vidékéről északkeleti irányban hátrálnak. Csapataink utóvéd harcok közepette elérték Dobromiltól és Sary-Sambortól délnyugatra fekvő magaslatokat. Általános előnyomuláshoz csatlakozott most már Lisingen vezette szövetséges hadsereg is, a mely Turkán és Skolén át tör előre. Délkelet-Galiciában csata tart. Nagy orosz erők Obstrinen túl egészen Sziatintól északra és Machaláig nyomultak előre.

Egy hó közigazgatása.

— A közig. biz. üléséből. —

Udvarhelyvármegye közigazgatási bizottsága 12 én tartotta május havi ülését *Ugron János* főispán elnöklésével.

Tárgysorozat rendén elsőnek *Sebesi János* alispán tette meg arra vonatkozó jelentését, hogy a közigazgatás menotét semmi sem zavarta. Sajnálatl bejelentette, hogy Barabás András árvaszéki elnök egészségére való tekintettel nyugdíjazását kérte. Az árvaszék jelentését Br. *Orbán János* üldök terjesztette elő. Az árvaszékiel gyámság alatt 13809 kiskorú, míg gondnokság alatt 251, ügygondnokság alatt 651 egyén állott.

Dr. *Lengyel József* m. főorvos jelentette, hogy a közegészségügy kedvező volt, bevenyfertőző beteget 90-ot jelentettek be, s így ellenőrzésben és gyógykezelésben 140 egyén részesült. — *Kolumbán Lajos* kir. tanfelügyelő jelentette, miszerint a hó folyamán 24 iskolát látogatott meg és Vargyason szervezte a Napközi otthont. Bejelentette a vallás- és közokt. miniszter azon intézkedését, hogy az elemi iskolákban a záróvizsgálatok korábban megtarthatók, hogy az így felzabaduló gyermekek is bevonhatók legyenek a mezőgazdaságban végező munkák körébe; ezen rendelet folytán a vizsgák 16-ig tényleg meg is tartatnak.

Ezután *Mátéffy Domokos* pü. igazgató terjesztette elő jelentését, melyben megemlékezett a személyzeti viszonyokban történt változásokról és jelentette, hogy a 20 ezer K fölüli jövedelemnek a hadsegélyezés céljaira való megadóztatására vonatkozó javaslatok elkészültek, s így a folyó hóban való tárgyalásának nincsen akadály. A 696.848 K állami adó tartozására a f. év négy hónapjában mindössze 116.581 K befizetés történt, ám ez a lanyha befizetés is 8998 K-val kedvezőbb a megelőző év hasonló időszakában történt fizetésnél. A hadbavonult védkötelesek és népfelkeléshez tartozó egyéneket a miniszter a hadmozgásdíj fizetése alól föl-

mentette. *Révffy Zoltán* kir. ügyész bejelentette, hogy a fogházakban szabályszerű rend volt.

Leichner Gyula az áll. épít. hivatal főnöke jelentette, hogy az állami és törvényhatósági utak jókarban vannak; a kavicsszállítás biztosítva van; a korondi utazakasz munkálatait orosz foglyokkal fogják végeztetni. — *Zonda József* főállatorvos jelentette, hogy az állategészségügy kedvező volt. — A jelentések sorát *Szekelyhídy Viktor* gazd. felügyelő zárta be, kinek jelentését más helyen ismertetjük.

Ötszáz orosz fogoly érkezett.

A korondi állami ut áthelyezési munkálataihoz *Sebesi János* alispán a hadügyminisztertől 500 orosz hadifogoly engedélyezését kérelmezte. A miniszter a kérésnek készséggel tett eleget, sőt azok élelmezését is átvállalta.

A fogoly csoport szerdán este érkezett meg a kisküüllővölgyi vasuton Parajdra, a honnan még éjjel továbbították Korondra. Az 500 orosz katoná igen jó kondícióban, kifürösztve, türethető jó ruhában érkezett 56 szuronyos népfelkelő kíséretében, Gárdonyi főhadnagy vezetésével. Korondon az állami és unitárius iskolákban s azok padlásain szállásolták el.

A foglyok élelmezéséhez szükséges anyagot a vármegye szerzi be és adja át a fogolycsoportnak, mely a főzést házilag intézi. A miniszter a fogoly oroszok élelmezésére napi 70 fillért, míg az őket őrző katonák részére napi 92 fillért állapított meg és bocsátja az alispán részére. A foglyok, tekintettel a végező munka nagyságára, mindenesetre az őszig fognak a megyében időzni.

HIREK.

Székelyudvarhely, május 16.

Több figyelmet kérünk fordítani a hadikenyérre.

A hét egyik napján egy derék, szegénysorsban élő özvegy asszony két kis gyermeke állított be hozzánk. Egy kosarat cipzelték, melyben letakarva két kenyér foglalt helyet. Azt mondták, hogy ide küldötték, hogy nézzük meg ezt a kenyeret, mely 8 kiló rozlisztból s 53 fill. készült. A kenyér tényleg jó volt letakarva hozni, mert így talán kevesebben botránkoztak meg azou. A lopol lehullása után döglötes büz terjedett szét a kosárból, hol két darab rudas kenyér nagyságú sötétség, mint rossz lelkiismeret húzódtott meg. A kenyér falai jórészt épen állottak, bizonyosságul annak, hogy a kenyereknek alaposan kihevített kemenczében volt részük, ám egyik oldalán mint szörnyszültöt szája, egy rész tátongott, melyen keresztül betekintést nyerhettünk a kenyér belsejébe. Amit ott észleltünk, soha nem feledjük el, mert az Isten áldásának olyan hitvány meggyalázását láttuk, mely önkéntelenül megbotránkozást váltott ki. Mintegy tenyérnyi szélességben éktelenkedett a kenyérnek eladott liszt s sütemény feneké; fekete massa, nyirkos, nyulós, undorító pinczobogár tetsül volt az amit láttunk, de azt kenyérnek csufolai még a legnagyobb könnyelműséggel sem lehetett. Szegény özvegy asszony süttötte, kinek tíz gyermeke állta körül a kemenczét és várta, hogy kikerüljön a drága, a ritka, a rég nem látott — kenyér. Amit kaptak megnevezni itt e helyen nem lehet. . . Talán szóvá sem tettük volna az esetet, talán, mondjuk, ha már erről e helyen szó nem esett volna és ha nem mutattak volna be nekünk ismételtlen ilyen vagy ahhoz hasonló hadi kenyeret. Nem kutatjuk ez alkalommal még, hogy honnan, ki által került forgalomba a megfertőzött liszt, de szigorú vizsgálatot kérünk és várunk, mert az már mégis hallatlanul gonoszság, hogy szegény emberek pánázát ilyen undorítóan vagy disznóság ellenében elszedjük.

A társadalom áldozatkésztsége. Az Udvarhelyi Híradó szerkesztősége újabb a következő adományokat vette és háláan nyugtázza:

Vak katonák részére: Vark Ferenc székely-bethlenfalvi k. bíró 16 K, Darwin szabadkőműves kör 20 K, Hlatky Miklós és neje 15 iki estély jegymegváltása címén 30 K. Kimutatott gyűjtésünk 372-22 K, összesen 438-22 K.

Török vörös félhold részére: Hlatky Miklós 10 K *Rokkanti katonák részére:* Kisgyörgy Sándor (Vargyae) 10 K, Sebesi János alispán utján.

(Itt említjük meg, hogy a 18 ik számunkban a vak katonák részére az V-ik ágyus ezred hadbeszerzési kezelőségének elnyújtott 15 K-t, Kocz Jarmil ur engedélyezte az említett ágyus-ezrednek azzal, hogy azt a jelzett célra hozzánk eljuttassa.)

Dr. Gensersich Gusztáv kolozsvári egyetemi tanár, az állami gyermekmenhely igazgató főorvosa, tegnap reggel Székelyudvarhelyre érkezett. A tevékeny igazgató-főorvos délelőtt folyamán Farczák községbe rándult ki egy ottan szervezendő fiók-telep létesítése végett, délután pedig a vármegyeház kistermében tartott érdekes előadást a háboru folytán árván maradt gyermekek elhelyezéséről. Dr. Gensersich professzor az esti vonattal Székelykereszturra utazott.

Érettségi vizsgálatok kormányképviselői. A vallás-és közoktatásügyi miniszter a *székelyudvarhelyi* ref. főgimnázium 1915. évi rendes érettségi vizsgálatához kormányképviselőül **Schmidt Henrik** dr. kolozsvári tanárt küldötte ki.

Désy Zoltán emléke. Marosvásárhelyen dr. **Bernády György** főispán felhívást tett közzé a város polgárságához, hogy a harctérzen minden valószínűség szerint hősiessé esett **Désy Zoltán** orsz. képviselő emlékéért egy olyan jótékony alapítvánnyal örökítsék meg, amelynek kamata egy marosvásárhelyi illetőségű harczképtelenné vált vitéznek biztosíthasson megélhetést. A lelkes és igazán nemes intencziójú felhívás az egész Marosvásárhelyen osztatlan visszabangra talált s az alap gyűjtése nagy arányokban indult meg.

Halálozás. Ifj. Dr. **Messey Ödön** és neje **Mánya Margit** 8 hónapos kis leánya, **Margitka**, tegnap váratlanul elhunyt. Ma, vasárnap, délután 4 órakor helyezik örök nyugalomra a reformátusok temetőjébe.

A ládafa. Ősi, jó szokása, különösen a falusi népünknek, de a városi polgárságnak is, hogy a jobb időkben, midőn keresete van, amikor eladni valóit értékesíteni tudja, a felesleges pénzt meggyűjtögeti; s szinte zsuogorgatva őrzi, amíg majdan szüksége leend rá. Dicsérendő e tulajdonság mindenestre, csak a takarékoság módját nem jól alkalmazza. A pénzt ugyanis elrejtve a szalmazsákba, a tiszta ruha közé és a ládafaiba, — eredeti alakjában őrzi, holott már a mai időben oli igen sok módja van az okos és biztos gyűjtöcsöztetésnek. A világháboru által felszínre hozott sok mindenféle eddig nem ismert dolog között éppen eme elrejtett, duggatott, ládafaiban penészedő pénzek hasznos és biztos kihelyezésének is új alkalma kínálkozik. *Ez a hadikölcsön.* Azt kéri nagyon az állam minden hű fiától: Adjátok ide használatra vagyonaitok fölöslegét. Én felelek a tőkéért, sőt busás kamatot fizetek haszonnyant. Egyszer már igénybe vette a kormány e módot s akkor kiváló szép sikerrel járt. Most ismét bocsát ki hadi kölcsön kötvényeket s hisszük, reméljük, hogy az eredmény még szebb lesz az elsőnél. Hazánk erejét, ellenálló képességét emeljük eme hozzájárulásunkkal. Biztosítjuk a győzelmet, mely nélkül végkép megsemmisül minden vagyonunk, teljes értékét veszti pénzünk, papirunk, bármily jónak látszódik az addig, míg hazánk szabad, győzelmes és nem legyőzött, leigázott. *Első tehát a ládafaiban rejtő pénzekkel jó népünk!* Halássza ki minden ember eme tespedő tőkét a sötét, rejtett zugokból s ha teheti egyedül — ha másként nem lehet, — társakhoz szegődve, jegyezzen mindenki hadi kölcsönt. Használja ezzel önmagának, mert így pénze keresni fog, de használ, segít szép, drága hazánknak, mert most

annak minden csepp vére és minden kis órtékere igen nagy szüksége van, hogy az annyi felől tornyosuló vézfellegek csapásait elhárítani tudja.

Az árvaszéki elnök nyugdíjazását kérte. Udvarhelyvármegye közigazgatási bizottságának a héten tartott ülésében bejelentette az alispán, miszerint **Barabás András** árvaszéki elnök megrendült egészségi állapotára való tekintettel nyugdíjazást kérte. A tárgyalás rendén az árvaszéki elnök idevonatkozó kérését a főjegyző terjesztette elő, mellyel kapcsolatosan **Ugron János** főispán-elnök meleg, elismerő szavakkal méltatta **Barabás** András, kinek távozását, úgy mond, 25 évi buzgó szolgálat után, sajnálattal látja, azonban kérésének, egészségügyi állapotára való tekintettel, a törvényhatóság eleget kell hogy tegyen. A bizottság egyhangulag magáévá tette az iudokolást s határozatát ilyen értelemben hozta meg. **Barabás** Andrásban a megye árvaszékének éléről igazi lelkes ember távozik, ki mindenben teljes odaadással, megértéssel és méltánnyal intézte a szövevényes, a sok érdek találkozását felöllel árvai ügyeket. Elismerést nem a nyilvánosság előtt keresett, de magában a munkában és annak eredményeiben. Negyedszázados közszolgálatát puritánságával, törhetetlen becsületességével és kitartásával a megye közvéleménye előtt becsülést nyert ki, mely most távozásakor is elkíséri őt a csendes, békés magánéletbe.

Háboru hőse. Dr. **Elekes Domokos** székelykereszturi ügyvédjelöltnek a király a Nagy vitézségi ezüst érdem, a német császár pedig a Vas-keresztet adományozta. A derék fiatal zászlós immár öt hónapja tartózkodik a tiroli vadász ezrednél a harctéren, mely idő alatt kétszer esett meg, három előléptetésben részesült — és két kitüntetéset nyert s legutóbb az április 22-iki galicziai nagy harczokban segített vitéz vadászával a Höfer által megdicsért 24 es honvédeknek. A bátor székely katona sikeréről örömmel és büszkeséggel veszünk és adunk hírt.

Négy waggon buza. A megye alispánja címere tegnap négy waggon buza érkezett, melyet egészében Székelyudvarhely város közvéleményének élmezőjére engedtek át. A buza megörlése felében a Fábán gőzmalomnak, fele részben pedig az Ágoston gőzmalomnak lett kiadva, árusítását azonban egyes, a tanács által megbízott kereskedők fogják végezni. A közbőség utalványok alapján jut hozzá a három minőségben megörleendő liszthez, mely utalványokat **Solyomossy Lajos** városi főszámvevő állítja ki az összeírás eredménye alapján.

A székelykereszturi áll tanítóképzőintézet osztály és befajező képesítő vizsgálataihoz a vall. és közokt. miniszter **Kolumbán Lajos** kir. tanfelügyelőt min. biztosnak kinevezte.

A város és birtokosság közt az utadó pótlék ügyében felmerült vitás kérdésben a belügyminiszter a földmivelési és igazságügyi miniszter véleményének meghallgatásával feloldotta egy a város, mint a vármegyei törv. hat. közgyűlés határozatait, és kötelezte a várost, hogy a szerződésnek megfelelően minden év márczius 1-én és szept. 1-én késszépénben fizesse ki a vitás 2000—2000 K-t a birtokossági pénztárba.

A reform. kollegiumban a folyó iskolai év végén tartandó nyilvános vizsgálatok sorrendje: *Május 14—15-én* a VIII. osztály minden tantárgyból. *16-án d. e. 10 órakor éváró ünnepély* istentisztelettel kapcsolatosan a templomban. *18-án d. u. 3—5-ig* a helybeli középiskolákból bejáró református vallású tanulók a hittanból, d. u. 3—4-ig az unitáriusok, az ág. hitv. és az izraeliták vizsgálatára hittanból. *4—5-ig* a g. kel. vizsgálatára a hittanból. *3—4-ig* a VII. o. vizsgálatára az egészségügyből. *19-én* 7 órától az I. o. vallásból, magyarból, latinból, földrajzból; a II. o. magyarból, vallásból, számtanból és mértanból; d. u. 2 órától az I. o. számtanból, mértanból, természetrajzból és a II. o. latinból, természetrajzból, földrajzból. *20-án* 7 órától a III. o. vallásból, latinból, magyarból, földrajzból; a IV. o. magyarból, latinból, történelemből, földrajzból;

az V. o. magyarból, vallásból, latinból, görög- és görögpótlóból; d. u. 2 órától a III. o. németből, számtanból, mértanból és történelemből; a VI. o. vallásból, magyarból, történelemből, számtanból; a VII. o. magyarból, vallásból, latinból, németből. *21-én* 7 órától VI. o. latinból, természetrajzból, görög- és görögpótlóból, németből; a VII. o. fizikából, számtanból, történelemből, görögöl és görögpótlóból; d. u. 2 órától a IV. o. vallásból, németből, számtanból, természetrajzból; az V. o. németből, számtanból, természetrajzból és történelemből. *Junius 11—12-én* magánvizsgálatok. *14—15-én* szóbeli érettségi vizsgálat. A vizsgálatra a szülőket és a tanügy iránt érdeklődőket szivesen látja a *kollegium igazgatósága.*

Az unitárius templomban felemelő szép istentisztelet keretében ünnepelték meg áldozócsütörtököt. **Böloni Vilmos** lelkész lelkeket megfogó beszéde után a 82 ik gy. ezred zenekara adott elő nagyhatással három darabot, míg **Nemes Irma** polg. isk. tanítónő, **Bakócai Károly** tanár stilszerű orgonakiséréte mellett kedvesen énekelt.

Az állami főreáliskolában a tanérvégi nyilvános vizsgálatok a következő sorrendben tartatnak meg: *Május 15-én* d. e. 8-tól az I—IV. oszt. róm. kath. vallásúak vallásvizsgálata; d. u. 3-tól az V—VII. oszt. róm. kath. vallásvizsgálata; VIII. oszt. magántanulók írásbeli magánvizsgálata. *17-én* d. e. 8-tól a VIII. o. vizsgája. Ezután a VIII. o. magántanulók szóbeli vizsgája. *18-án* d. e. 8-tól I. és VII. o. vizsgája; a II. o. magyar, német, földrajz vizsgája; d. u. 2—3-ig az izraeliták és 3-tól a reformátusok vallásvizsgálata. *19-én* d. e. 8-tól az V. és VI. oszt. vizsgája; a II. oszt. mennyiségtan, rajzoló geometria és természetrajz vizsgája; d. u. 3-tól az ágost. evang. vallásvizsgálata. Latin vizsga. *20-án* d. e. 8-tól a III. és IV. osztályok vizsgája; d. u. 3-tól unitárius vallásvizsga. *18, 19 és 20-án* d. e. 8-tól az érettségi írásbeli vizsgák. *22-én* d. e. *10 órakor éváró.* *28-án* d. e. 8-tól magánvizsgálások írásbeli vizsgája. *29-én* d. e. 8 órától magánvizsgálások szóbeli vizsgája. — A vizsgálatokra a szülőket és érdeklődőket ezuton hívja meg az igazgatóság.

Egy hónap hadisegélye. Udvarhely-megye hadbavonultjainak családtagjai részére április hónap minden egyes napjára 9847 K 47 fillért fizettek ki. Ezen napi összegre az egész hóra 295.724 K 10 fillért tett ki, vagyis olyan összeget, a milyent a bevonultak itthon való időzésük alatt sem igen produkáltak. A háboru kezdete óta, vagyis kilenc hónap alatt 1,997.988 K 30 fillérre rug a segélyképpen kifizetett összeg.

Agyonrugta a lovát. A ló kétségteleenül a legemesebb állat, melyet minden jóra való gazda szeretettel és gondallal óv. Lóállományunk kimélete és megóvása az országnak nemcsak hadászati, de gazdasági szempontból is számokban ki nem fejezhető nagy érdeke. A lovat még ha igavonó hordoz is van, ápolni gondolni kötelessége annak, a kiben él a tisztesség érzete. Éppen ezért teljes megbotránkozással veszünk hírt arról, hogy egy lóirtó gazda eszeveszttségében lovát addig rugta, míg a jó állat kilehelte páráját. Szentgyházafaluban a napokban történt, hogy **Konrád Antal** a Kiss Dani-féle vadéglő tulajdonosa miért-miért nem öszekülönbözött lovával. A jámbor állat gazdáját érthetetlen brutálitásért egy jól irányzott rugással igyekezett észteríteni, ám a szegény állat jóindulata figyelmeztetéséért életével lakott meg. Ugyanis gazdáját a rendreutastítás annyira kizozta sodrából, hogy nyomban irgalmatlanul — visszarugott. A jó állat, látva hogy itt nincs kivel beszélni, megvetően félrefordította fejét és ha gondolata volt, bizonyára a bekötött szemü Juszticia volt az, a ki egy féktelen embert büntetlenül szabadított egy értelmesebb állat nyakára. A ló hűgája és leujszó tekintete **Konrádot** még jobban kizozta sodrából s miután látta, hogy itt kedve szerint büntetlenül tombolhat, egyik jól irányzott rugást a másik után intézte a szegény állat felé. A ló

a harmadik-negyedik rugástól összeesett, de ez még mindig nem volt elég, hogy a dübölt megvakult embert észterérite: csak tovább rugdosta a szegényt, amíg aztán egy sikerült rugással sikerült az életét kioltania. Szerke az országban most ülik meg a madarak és fák napját, a mikor arra tanítják a gyermekeket, hogy a kis madarat s a fát bántani nem szabad. Szükséges volna Konrád Antalnak Szentegyházassaluban is megmagyarázni, hogy a ki az állatot, sőt éppen a legkedvesebb házi állatot bántja, az a tisztességes társadalom megbotránkozását és utálatát érdemli ki.

Tilos a szivarok válogatása. A pénzügyminiszter rendeletet adott ki, mely szerint a fertőző betegség veszélyének lehető elhárítása céljából megtiltja, hogy a dohányárudakban a szivarok és szivarkák a vevőközönségnek nyitott tartályokban kiválasztás céljából átadassanak és a normális viszonyok helyreállításáig elrendelte, hogy a darabonként eladásra kerülő szivarokat és szivarkákat maga az eláruló vegye ki a tartályokból és minden válogatás nélküli szolgáltatassa ki azokat a vevőknek.

Az elszakadt papírpénz. Az Osztrák Magyar Bank közölte a pénztárakkal, miszerint a hozzá beküldött elszakadt, bár nem hiányos papírpénzekért darabonként 10 fillér díjat fog felszámítani. Felhívjuk a közönség figyelmét erre a körülményre azzal, hogy az általa forgalomba hozandó papírpénzeket, különösen pedig a gyenge kétkoronasokat, megragasztani saját érdekében áll.

A Róm. kath. főgimnázium vizsgálata. Május 15-én az I.—VII. osztály hitnapi vizsgálata. 17-én I. osztály a magyar-, latin-, és fő drázból; II. osztály a földrajz-, természetrajz- és rajz-mértanból; III. osztály magyar-, latin és német nyelvből; 18-án IV. osztály a magyar-, latin és németnyelvből; V. osztály a történet-, természet- és mennyiségtanból; VI. osztály a magyar-, német-, latin-, görög- és görögpótlókból; VII. osztály a történet-, mennyiség-, fizika és egészségügyből. 19-én I. osztály a természetrajz-, rajz-mértan és számtanból; II. osztály magyar-, latin és számtanból; III. osztály történet-, földrajz-, szám és mértanból. 20-án IV. osztály matezis-, rajzoló geom., természetrajz és történetből; V. osztály magyar-, német-, latin-, görög és görögpótlókból; VI. osztály természetrajz-, történet és mennyiségtanból; VII. osztály görög-, magyar-, német-, latin és görögpótlókból. 22-én d. e. fél 8 órakor „Te Deum”, a bizonyítványok kiosztása, tanévzárás. A vizsgálatok 8 órakor kezdődnek és mindenik osztálynak saját tantermében tartatnak. Május 18-án d. u. 3 órától a reform. főgimnáziumba bejáró reform. és görög kel. tanulók választani vizsgálata a ref. főgimnáziumban. 19-én d. u. 3 órától az ág. ev. vallású tanulók, 20-án d. u. 3 órától az unitárius vallású tanulók hitnapi vizsgálata a főreálban.

A jegyzők önkéntességi joga. A hivatalos lap mai száma közli a honvédelmi miniszter körrendeletét, a mely szerint a fegyveres népfelkelti szolgálatra bevonult vagy alkalmassá talált B) alosztályú népfelkeltésre kötelezett azok a községi és körjegyzők, illetve segédjegyzők, a kik a községi jegyzői oklevelet a középiskola hat osztályának elvégzése alapján szerették meg, az egyéves önkéntesi karpasomány viselésére való jogosítást kérhetik.

Az áll. elemi iskola gondnoksága imént tartott ülésén állapította meg a vizsgák sorrendjét a következőképpen: Május hó 17-én d. e. 8—11 óráig a leányiskola vallásvizsgálata az illető hitfelekezetek által kiküldendő elnökök vezetése alatt; d. u. 2—3-ig a vegyes iskola vizsgálata; d. u. 2—3-ig a leányiskolai magántanulók vizsgálata *Madarász* Veronika igazg. elnöke alatt. 18-án d. e. 8—11-ig a fiúiskolai tanulók vallásvizsgálata; d. u. 2—3-ig a fiúiskolai magántanulók vizsgálata *Gyerkés Mihály* igazg. elnöke alatt. 19-én d. e. 8—10-ig a leányiskolai I. oszt. vizsgálata *Böloni Vilmos* gondn. tag elnöke alatt; ugyanakkor a leányiskolai II. oszt. vizsgálata *Vajda Ferencz* gondn. elnök elnöke alatt. 19-én d. e. 8—11-ig a leányiskolai III-ik oszt. vizsgálata *Dr. Pál Ernő* gondn. tag elnöke alatt; d. u. 2—4-ig a fiúiskolai I-ső osztály vizsgálata *Becsek Aladár* gondn. tag elnöke alatt; d. u. 2—5-ig a III-ik fiúosztály vizsgálata *Soó Domokos* gondn. tag elnöke alatt. 20-án d. e. 8—10-ig a fiúiskolai

II-ik oszt. vizsgálata *Böloni Vilmos* gondn. tag elnöke alatt; ugyanakkor a fiúiskolai IV-ik oszt. vizsgálata *Fernengel Gyula* gond. tag elnöke alatt és a fiúiskolai V-ik oszt. vizsgálata *Pál István* gondn. tag elnöke alatt. 21-én d. e. 8—11-ig a leányiskolai IV-ik oszt. vizsgálata *Vajda Ferencz* gondn. elnök elnöke alatt, ugyanakkor a leányiskolai V—VI-ik oszt. vizsgálata *Pál István* elnöke alatt. 19-ikén d. e. a vegyes iskolai I—II-ik oszt. vizsgálata *Szőllösi Samu* gondn. tag elnöke alatt.

Tizennyolc gyermekmenhely. Udvarhelymogy népjóléti intézményei közt bizonyára első helyen tarthat számot elismerésre az tizennyolc gyermekotthon, melyeket *Kolumbán Lajos* tanfelügyelő lelkes buzgalma hívott életre hadbavonult jó katonáink gyermekei részére. A tanfelügyelő fáradozása folytán az Országos hadsegélyező bizottság ezen 18 menhely költségeinek fedezésére 5080 K. engedélyezett, s így 18 községünkben lesz a gyermekek óvása biztosítva. Az étkezéssel összekötött Napközi otthonok száma a múlt hónapban négyvel szaporodott és pedig Felsőfalván, Lövétén, Máréfalván és Szentegyházassaluban.

Nyugtázás. A székelyudvarhelyi áll. polg. leányiskola igazgatóságához az induló katonák részére *Persán Jánosné* 400 drb, *Lántzy József* Szentkeresztbánya 500 drb cigarettát küldött. Köszönet érettek.

Nyugtázás. A budapesti 16-ik katonai kórház sebesültjei részére *Demeter Domokos* Bögöz 268 drb különféle könyvet adományozott, melyért a kórház parancsnoka, *Dr. Grul* köszönetét fejezi ki.

KÖZGAZDASÁG.

A második hadi kölcsön.

A hosszan elhúzódó háború szükségessé teszi, hogy a hadi szükségletek zavartalan ellátása céljából új hadi kölcsön bocsáttassék ki. E szükségletek fedezésére a pénzügyminiszter az első hadi kölcsön czimleteinek megfelelő, 6%-kal kamatozó járadékkölcsön-kötvényeket és ezzel egyidejűleg 5 1/2%-os járadékkölcsön-kötvényeket bocsát nyilvános aláírásra. A pénzügyminiszter tehát ezuttal is közvetlenül fordul a közönséghez, mint ez legutóbb a Német-birodalomban is történt és a kibocsátás összege a nyilvános aláírás eredménye alapján fog megállapítást nyerni.

Az aláírás f. évi május 12-től 26-ig beszárolag fog megtartatni.

Aláírási helyekül szerepelnek az összes állami pénztárak és adóhivatalok, a postakaraképképző és közvetítő helyei s az összes számozott hazai pénzüintézetek.

A kibocsátásra kerülő és 6%-kal kamatozó kölcsön-kötvény aláírási ára minden 100 korona névértékért:

- ha az aláírások az egész aláírt összeg befizetettik, 97 K 50 fill.-ben,
 - ha pedig az alább ismertetendő kedvezményes (részletekben történő) fizetési módot választják igénybe, 98 K-ban állapított meg.
- Az 5 1/2%-os kamatozó kölcsönkötvény aláírási ára minden 100 korona névértékért:
- ha az aláírások az egész aláírt összeg befizetettik, 90 K 80 f.-ben;
 - ha pedig kedvezményes (részletekben történő) fizetési módot választják igénybe, 91 K 20 f.-ben állapított meg.

A 6%-os kölcsönrel a legkisebb jegyezhető összeg 50 K, az 5 1/2%-os kölcsönrel 100 K.

A második hadi kölcsön 6%-os típusú kötvényei 1915. május 1-től kezdődőleg és minden év május 1-én és november 1-én lejáró utólagos részletekben kamatoznak, tehát az első szelvény 1915. november 1-én esedékes. A folyó évi május hó 1-től az aláírás napjáig járó folyó kamatokat azonban az aláírónak nem kell megtérítenie.

Az 5 1/2%-os típusú kötvények pedig 1915. június 1-től kezdődőleg és minden év június 1-én és december 1-én lejáró felévi utólagos részletekben kamatoznak. A kamatfizetés folyó évi június 1-ével kezdődik, tehát az első szelvény f. évi december 1-én esedékes.

Mindkét típusú kötvényre az aláírt összegek az aláírási helynél fizetendők be és az aláírás aron felül az aláíróval szemben sem folyókamat, sem jutalék felezámitásának helye nincs.

Ha az aláírt összeg 100 koronát meg nem halad, az aláírás alkalmával az egész aláírt összeg befizetendő.

Az 5 1/2%-os kölcsönrel zárolásnak helye nincs, a második hadi kölcsön 6%-kal kamatozó kötvényei azonban — ép úgy, mint az első hadi kölcsön kötvényei — zároltan is jegyezhetőek lesznek és az aláíró, a ki az általa jegyzett kötvényeket zárolja és a zárolást öt és fél éven át fel nem oldja, azt a jogot nyeri, hogy az 5 1/2% évi időszak utolsó évnegyedében, legkésőbb 1920. november 1-én a kötvényen alapuló követelését a naptól számított egy évre névértékben leendő visszafizetésre felmondhatja. A m. kir. kincstár köteles az ilykép felmondott kötvényeket legkésőbb 1921 november 1-én névértékben visszafizetni. A zárolásból kifolyólag az aláíró felet költség nem terheli.

Zárolásnak csak 1000 K-át meghaladó összegű jegyzéseknél van helye.

A m. kir. pénzügyminiszterium fentartja magának azt a jogot, hogy előre közzétendő három havi előzetes felmondás mellett úgy a 6%-os, mint az 5 1/2%-os kölcsönt egészben vagy részben, névértékben visszafizethesse, azonban az esetleges felmondás a 6%-kal kamatozó kötvényekre nézve 1921 május 1-jét megelőző időre, az 5 1/2%-kal kamatozó kötvényekre nézve pedig 1925 június 1-ét megelőző időre nem fog esz-közölteteni.

A kölcsönre történő befizetésekre a moratorium alá nem eső betétek — a felmondási határidő betartásával — korlátlanul igénybevehetők.

A betéti üzlettel foglalkozó intézeteknél s más ily cégeknek 1914. évi augusztus hó 1. előtt betéti könyvre vagy folyószámlára elhelyezett, egyébként moratorium alá eső betétek azonban a kibocsátásra kerülő járadékkölcsön-kötvényekre történő befizetéseik céljára a két kölcsönre együttesen a jegyzés idejében fennálló összegük 25%-a, de legfeljebb a betét tulajdonosa által jegyzett összeg 25%-a erejéig vehetők igénybe.

Azok, a kik a befizetésekre ilyen, egyébként moratorium alá eső betéteket kívánják igénybe venni, annál az intézetnél vagy cégnél, illetve annak az intézetnek vagy céznek közvetítésével tartoznak jegyezni, a melynél a betét el van helyezve.

A kibocsátandó kötvényekre és pedig úgy a szabad, mint a zárolt darabokra, az Osztrák-magyar bank és a m. kir. hadi kölcsönbank az járadékkötvényeknek kézi zálogul leköltése mellett, a névérték 75%-áig a mindenkori hivatalos váltóleszámitolási kamatlábon nyújtanak kölcsönt. Ez a kedvezmény legalább 1916. évi július 8-ig marad érvényben.

A második hadi kölcsön előnyös feltételei, a pénzpiac kedvező helyzete és annak felismerése, hogy a kölcsön jegyzésében minél nagyobb részvetel az aláírók magánérdekei mellett a közérdeket is nagy mértékben szolgálja, biztosítéka annak, hogy a kölcsön jegyzésének eredményében az ország közgazdasági ereje ép oly imponáson fog megnyilvánulni, mint az első hadi kölcsön alkalmával.

A szüzugyula kihajtása.

(Szám: 231—1915.) A szüzugyulát folyó hó 24-én pünkösd másodnapján hajtjuk ki a legelőre: felhívjuk a gazdákat, hogy borjaikat ezen nap reggeli 8 órájára hajtassák fel a városi baromvásártérre, kössék ki a korláthoz, hogy azok felbélgyegethetők legyenek.

Egy borju legeltetési díja nem tagok borjai után 10 kor., a tagokéi után 4 darabig 7 kor. azon felül 10 kor., a mely összegnek fele a kihajtások, más fele a visszahajtások fizetendő. A fulgyűrű külön 20 fillér.

Bejelentéseket még mindig elfogad az egyesület titkári hivatala.

Az elnökség.

Feloldás szerkesztő: BECSEK ALADÁR,
Kiadja: a Becsek D. Fia könyvnyomda.

Nyilttér. Nyilatkozat.

Folyó évi április 27-én este a Czizmadia ipartársulat kocsmahelyiségében Metz Gyuláné sz. Kerekes Ilona asszony ellenében elkövetett szóbeli és tetleges becsületesértésért — a május 12-iki járásbírósi tárgyalás eredményeképpen — ezennel a nyilvánosság előtt bocsánuat kérek.

Magyari György,
czizmadia mester.

Vezérszerepet töltenek be
a világhírű

TURUL-CZÍPŐK

“TURUL”

CZÍPŐGYÁR RÉSZVÉNY-
TÁRSASÁG ♦ TEMESVÁR.

A monarchia legna-
gyobb cipőgyára.

130 saját fióktelep.
900.000 pár évi gyártás.
1200 munkás és alkalmazott.

Fiókraktár:

Székelyudvarhelyt
Kossuth-utca 9. szám.

A Zálogkölcsön-Intézet

ez uton is felhívja betéteseit
és más ügyfeleit a második

hadikölcsönre

való jegyzésre. :: :: ::

Mint hivatalos aláírási hely a
legmesszebbmenő kedvezmé-
nyeket nyújtja az aláíróknak.

Székelyudvarhely, 1915. május hó 15.

Az Igazgatóság.

8—1915. biz. sz.

Hirdetmény.

Az Oklándi kir. járásbíróóság mint telekkönyvi hatóság 1915. évi május hó 9-én 968 sz. a. kelt végzésével kiküldött bizottság ezennel közhírré teszi, hogy Homoródmáts községe vonatkozólag az 1886 XXIX. 1889: XXXVIII. és az 1891: XVI. t.-cikkek értelmében szerkesztendő telekkönyvi betétek készítésének munkálata folyamatba tétetvén, a nevezett községben a helyszíni eljárás és pedig az 1891: XVI. t.-cz. 9. §-a értelmében első sorban az azonosítás 1915. évi június hó 1-én és ennek befejeztével a további bizottsági eljárás fog kezdődni.

Ennélfogva felszólítatnak:

1. mindazok, a kik a telekjegyzőkönyvekben előforduló bejegyzésekre nézve okadatolt előterjesztést kívánnak tenni, hogy a bizottság előtt a kitűzött határon megkezdendő eljárás alatt jelenjenek meg és előterjesztéseiket igazoló okirataikat mutassák fel;

2. mindazok, a kik valamely ingatlanhoz tulajdonjogot tartanak, hogy a tulajdonjog telekkönyvi bekebelezését a kitűzött határidőig a telekkönyvi hatósághoz intézett szabályszerű beadvány útján kicserkőzljék, vagy a telekkönyvi bekebe-

zésre alkalmas okiratok alapján a telekkönyvi bejegyzés iránti kérelmeik előterjesztése végett a bizottság előtt jelenjenek meg, ha pedig telekkönyvi bekebelezésre alkalmas okirataik nincsenek, az átírásra az 1889: XXIX. t.-cz. 15—18. §-ai és az 1889: XXXVIII. t.-cz. 5., 6., 7. és 9. §-ai értelmében szükséges adatokat megszerezni iparkodjanak és azokkal igényeiket a kiküldött bizottság előtt igazolják, avagy oda hassanak, hogy az átruházó telekkönyvi tulajdonos az átruházás létrejöttét a bizottság előtt szóval elismerje és a tulajdonjog bekebelezésére engedélyt nyilvánítsa, mert különben jogaikat ez uton nem érvényesíthetik és a bélyeg- és illeték-elengedés kedvezménytől is elesnek;

3. és azok, a kiknek javára tényleg már megszünt követelésre vonatkozó zálogjog, vagy megszünt egyéb jog van nyilvankönyvileg bejegyezve, ugyszintén az ily bejegyzésekkel terhelt ingatlanok tulajdonosai, hogy a bejegyzett jognak törlesztését kérelmezzék, illetve, hogy törlési engedély nyilvánítsa végett a kiküldött bizottság előtt jelenjenek meg, mert ellenesetben a bélyegmentesség kedvezményétől elesnek.

Cserr Antal,
betétezerkesztő.

Kellemen Kálmán,
kir. járásbíró.

Eladó ház.

Szent János-
utca 19. sz.

alatti házas beltelek, a rajta levő teherrel eladó, vagy kisebb házas beltelekért cserébe adatik. Utcafront. Fenyves. Különösen ajánlható olyanoknak, akik méhészettel szeretnek foglalkozni.

Az

Agrár Takarékpénztár

Részvénytársaság Marosvásárhelyt

székelyudvarhelyi fiókjintézete
mint hivatalos aláírási hely

elfogad jegyzéseket a

6% és 5 $\frac{1}{2}$ %-os
magyar

hadikölcsönre

A 6%-os kötvények aláírása ára 97 K 50 f.

Az 5 $\frac{1}{2}$ %-os kötvények aláírása ára 90
korona 80 fillér.

Lombarkölcsönöket az árfolyamérték 85

%-ig rendkívül előnyös kamattétel mel-

lett nyújtunk. A további 15%-ra esetleg

egyéb megfelelő biztosítékot is elfogadunk

Az 1915. évi II-ik

6% és 5 $\frac{1}{2}$ %-os hadikölcsönre

aláírásokat

az Udvarhelymegyei Takarékpénztár Részv.-társ.

főintézete Székelyudvarhelyt és fiókjintézetei Székely-
kereszturt és Oklándon az eredeti feltételek mellett
elfogadnak május hó 26-ig.

Székelyudvarhely, 1915. május hó 15.

Az igazgatóság.